

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

18 iulie 2007^{*}

În cauza C-367/05,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 35 UE de Hof van Cassatie (Belgia), prin Decizia din 6 septembrie 2005, primită de Curte la 29 septembrie 2005, în procedura penală împotriva

Normei Kraaijenbrink,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domnul J. Klučka, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii J. Makarczyk și L. Bay Larsen (raportor), judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 iulie 2006,

^{*} Limba de procedură: olandeza.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru doamna Kraaijenbrink, de M. De Boel, avocat;
- pentru Regatul Țărilor de Jos, de doamna H. G. Sevenster, în calitate de agent;
- pentru Republica Cehă, de domnul T. Boček, în calitate de agent;
- pentru Republica Elenă, de domnul M. Apossos, precum și de doamnele S. Trekli și M. Tassopoulou, în calitate de agenți;
- pentru Regatul Spaniei, de domnul M. Muñoz Pérez, în calitate de agent;
- pentru Republica Austria, de doamna C. Pesendorfer, în calitate de agent;
- pentru Republica Polonă, de domnul J. Pietras, în calitate de agent;
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii W. Bogensberger și R. Troosters, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 5 decembrie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

- ¹ Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 54 coroborat cu articolul 71 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen din 14 iunie 1985 între guvernele statelor Uniunii Economice Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune (JO 2000, L 239, p. 19, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 183, denumită în continuare „CAAS”), semnată la Schengen (Luxemburg) la 19 iunie 1990.
- ² Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale declanșate în Belgia împotriva doamnei Kraaijenbrink pentru efectuarea de operațiuni de spălare a banilor rezultați din traficul de substanțe narcotice.

Cadrul juridic

Dreptul comunitar

- ³ Potrivit articolului 1 din Protocolul privind integrarea acquis-ului Schengen în cadrul Uniunii Europene, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul de instituire a Comunității Europene prin Tratatul de la Amsterdam (denumit în continuare „protocolul”), 13 state membre ale Uniunii Europene,

printre care Regatul Belgiei și Regatul Țărilor de Jos, sunt autorizate să pună bazele, în cadrul juridic și instituțional al Uniunii, precum și al Tratatelor UE și CE, ale unei cooperări consolidate între ele în domeniile aflate sub incidența domeniului de aplicare al acquis-ului Schengen, așa cum este acesta definit în anexa la protocolul menționat.

- 4 Din acquis-ul Schengen astfel definit fac parte în special Acordul dintre guvernele statelor Uniunii Economice Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune, semnat la Schengen la 14 iunie 1985 (JO 2000, L 239, p. 13, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 177), precum și CAAS.

- 5 În temeiul articolului 2 alineatul (1) primul paragraf din protocol, începând cu 1 mai 1999, data intrării în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, acquis-ul Schengen se aplică imediat celor 13 state prevăzute la articolul 1 din acest protocol.

- 6 În aplicarea articolului 2 alineatul (1) al doilea paragraf a doua teză din protocol, Consiliul Uniunii Europene a adoptat, la 20 mai 1999, Decizia 1999/436/CE de stabilire, în conformitate cu dispozițiile relevante din Tratatul de instituire a Comunității Europene și din Tratatul privind Uniunea Europeană, a temeiului juridic pentru fiecare dintre dispozițiile sau deciziile care constituie acquis-ul Schengen (JO L 176, p. 17, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 107). Potrivit articolului 2 din această decizie coroborat cu anexa A la aceasta, Consiliul a desemnat, pe de o parte, articolele 34 UE și 31 UE și, pe de altă parte, articolele 34 UE, 30 UE și 31 UE, care fac parte din titlul VI din Tratatul privind Uniunea Europeană, intitulat „Dispoziții privind cooperarea polițienească și judiciară în materie penală”, ca temei juridic pentru articolele 54-58, respectiv articolul 71 din CAAS.

- 7 Potrivit articolului 54 din CAAS, care face parte din capitolul 3, intitulat „Aplicarea principiului *ne bis in idem*”, din titlul III din convenție, intitulat „Poliția și securitatea”:

„O persoană împotriva căreia a fost pronunțată o hotărâre definitivă într-un proces pe teritoriul unei părți contractante nu poate face obiectul urmăririi penale de către o altă parte contractantă pentru aceleași fapte, cu condiția ca, în situația în care a fost pronunțată o pedeapsă, aceasta să fi fost executată, să fie în curs de executare sau să nu mai poate fi executată conform legilor părții contractante care a pronunțat sentința.”

- 8 Articolul 58 din CAAS, cuprins în același capitol, prevede:

„Dispozițiile de mai sus nu împiedică aplicarea dispozițiilor de drept intern mai largi bazate pe principiul *ne bis in idem* cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate în străinătate.”

- 9 Articolul 71 din CAAS, care face parte din capitolul 6, intitulat „Substanțe narcotice”, din același titlu III, prevede:

„(1) Părțile contractante se angajează cu privire la vânzarea directă sau indirectă de substanțe narcotice și substanțe psihotrope de orice fel, inclusiv cannabis, și deținerea acestor produse și substanțe în vederea vânzării sau exportului să adopte, în conformitate cu convențiile existente ale Organizației Națiunilor Unite [...], toate măsurile necesare pentru a preveni și pedepsi traficul ilegal de substanțe narcotice și substanțe psihotrope.

(2) Părțile contractante se angajează să prevină și să pedepsească prin măsuri administrative și penale exportul ilegal de substanțe narcotice și substanțe psihotrope, inclusiv canabis, precum și vânzarea, furnizarea și mânuirea [a se citi «predarea»] acestor produse și substanțe [...].

[...]

(5) Părțile contractante fac tot posibilul pentru a preveni și combate efectele negative generate de cererea ilegală de substanțe narcotice și substanțe psihotrope de orice tip, inclusiv canabis. [...]"

- ¹⁰ Din Informarea privind data intrării în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, publicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* din 1 mai 1999 (JO L 114, p. 56), rezultă că Regatul Belgiei a făcut o declarație în temeiul articolului 35 alineatul (2) UE prin care acesta acceptă competența Curții de a hotări în conformitate cu modalitățile prevăzute la articolul 35 alineatul (3) litera (b) UE.

Dreptul internațional

- ¹¹ Articolul 36 din Convenția unică privind substanțele narcotice, încheiată la New York la 30 martie 1961, în cadrul Organizației Națiunilor Unite (denumită în continuare „Convenția unică”), are următorul cuprins:

„1. a) Sub rezerva dispozițiilor sale constituționale, fiecare parte va adopta măsurile necesare astfel încât cultura și producția, fabricația, extracția,

prepararea, deținerea, oferirea, punerea în vânzare, distribuirea, procurarea, vânzarea, livrarea, indiferent sub ce formă, mijlocirea, trimiterea, expedierea în tranzit, transportul, importul și exportul de stupefiante care nu sunt conforme dispozițiilor prezentei convenții sau orice alt act care, după părerea părții respective, ar fi contrar dispozițiilor prezentei convenții să constituie infracțiuni pasibile de pedeapsă atunci când sunt săvârșite cu intenție și pentru ca infracțiunile grave să fie pasibile de o pedeapsă adecvată, și anume pedeapsa cu închisoarea sau alte pedepse privative de libertate.

[...]

2. Sub rezerva dispozițiilor constituționale ale fiecărei părți, a sistemului său juridic și a legislației sale naționale,

- a) i) fiecare din infracțiunile enumerate la alineatul 1 va fi considerată o infracțiune distinctă dacă ea a fost comisă în țări diferite;
- ii) participarea cu intenție la oricare dintre infracțiunile amintite, asocierea sau înțelegerea în vederea comiterii sau tentativa de a comite, precum și actele preparatorii și operațiunile financiare îndeplinite în mod intenționat, relative la infracțiunile despre care este vorba în acest articol, vor constitui infracțiuni pasibile de pedepsele prevăzute de alineatul 1;

[...]”

Dreptul național

12 Articolul 65 din Codul penal belgian prevede:

„Când o faptă întrunește elementele mai multor infracțiuni sau când infracțiuni diferite cu care este sesizată simultan aceeași instanță de fond reprezintă manifestarea succesivă și continuă a aceleiași rezoluții infracționale, se va pronunța numai pedeapsa cea mai grea.

Instanța de fond care constată că infracțiuni care au făcut anterior obiectul unei hotărâri definitive și alte fapte cu care este sesizată și care, dacă ar fi dovedite, ar fi anterioare respectivei hotărâri și ar reprezenta împreună cu primele manifestarea succesivă și continuă a aceleiași rezoluții infracționale țin cont, la individualizarea pedepsei, de pedepsele pronunțate anterior. Dacă apreciază că acestea sunt suficiente pentru o justă sancționare a tuturor infracțiunilor, instanța se pronunță asupra vinovăției și face trimitere în hotărârea sa la pedepsele pronunțate anterior. Totalul pedepselor pronunțate în aplicarea acestui articol nu poate depăși maximumul pedepsei celei mai grele.”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

13 Doamna Kraaijenbrink, resortisantă olandeză, a fost condamnată prin Decizia din 11 decembrie 1998 a Arrondissementsrechtbank te Middelburg (Tribunalul Regional din Middelburg, Țările de Jos) la pedeapsa închisorii de șase luni cu suspendare pentru fapte de tănuire a sumelor de bani provenind din traficul de substanțe narcotice, fapte comise în mai multe rânduri în Țările de Jos între lunile octombrie 1994 și mai 1995, încălcând astfel articolul 416 din Codul penal olandez (Wetboek van Strafrecht).

- 14 Prin Decizia din 20 aprilie 2001, rechtbank van eerste aanleg te Gent a condamnat-o pe doamna Kraaijenbrink la pedeapsa închisorii de doi ani pentru diferite încălcări ale articolului 505 din Codul penal belgian prin tranzacțiile de schimb valutar efectuate în Belgia între lunile noiembrie 1994 și februarie 1996 cu sume de bani provenite din operațiuni de trafic de substanțe narcotice realizate în Țările de Jos. Această decizie a fost menținută prin Decizia din 15 martie 2005 a hof van beroep te Gent, correctionele kamer.
- 15 Referindu-se la articolul 71 din CAAS și la articolul 36 alineatul (2) litera a) punctele i) și ii) din Convenția unică, cele două instanțe au considerat că doamna Kraaijenbrink nu se putea prevala de articolul 54 din CAAS. Într-adevăr, acestea au apreciat că faptele de tăinuire a sumelor de bani provenite din traficul de substanțe narcotice săvârșit în Țările de Jos și operațiunile de spălare a banilor provenind din acest trafic comise în Belgia trebuie considerate fapte distincte în acest din urmă stat, în pofida unității de rezoluție dintre infracțiunile de tăinuire comise în Țările de Jos și cele de spălare a banilor comise în Belgia.
- 16 Ca urmare, doamna Kraaijenbrink a formulat recurs, invocând, printre altele, încălcarea principiului *ne bis in idem* prevăzut la articolul 54 din CAAS.
- 17 Mai întâi, Hof van Cassatie observă că, în contradicție cu susținerile doamnei Kraaijenbrink, constatarea că există o „unitate de rezoluție” între conduitele ilicite din Țările de Jos și infracțiunea de spălare a banilor comisă în Belgia nu implică în mod necesar constatarea că sumele de bani care au făcut obiectul operațiunilor de spălare a banilor în Belgia sunt sumele de bani provenite din traficul de substanțe narcotice pentru tăinuirea cărora doamna Kraaijenbrink fusese deja condamnată în Țările de Jos.

- 18 În schimb, din Decizia din 15 martie 2005 a hof van beroep te Gent, împotriva căreia a fost formulat recursul, rezultă că este vorba de fapte diferite comise în cele două state contractante, fapte care sunt totuși manifestarea succesivă și continuă a aceleiași rezoluții infracționale, în așa fel încât, dacă ar fi fost comise în Belgia, ar fi fost considerate o singură faptă din punct de vedere juridic, care ar fi fost judecată în conformitate cu articolul 65 din Codul penal belgian.
- 19 Ca urmare, Hof van Cassatie apreciază că se pune problema dacă noțiunea „aceleași fapte” în înțelesul articolului 54 din CAAS trebuie interpretată în sensul că se aplică și unor fapte diferite constând, pe de o parte, în deținerea într-un stat contractant a unor sume de bani provenite din traficul de substanțe narcotice și, pe de altă parte, în convertirea sumelor de bani având aceeași proveniență prin intermediul caselor de schimb valutar situate într-un alt stat contractant.
- 20 În aceste condiții, Hof van Cassatie a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări:

„1) Articolul 54 din [CAAS] coroborat cu articolul 71 din aceeași convenție trebuie interpretat în sensul că faptele pedepsite de lege săvârșite în Țările de Jos și constând în dobândirea, deținerea sau convertirea în devize străine a unor sume de bani provenite din comerțul cu substanțe narcotice (fapte pentru care a fost începută urmărirea penală și pentru care persoana a fost condamnată în Țările de Jos pentru tănuire săvârșită prin încălcarea articolului 416 din Codul penal), fapte care sunt diferite de cele constând în convertirea la casele de schimb valutar situate în Belgia a sumelor de bani obținute în Țările de Jos prin comercializarea de substanțe narcotice (fapte care au făcut obiectul urmăririi penale în Belgia sub încadrarea de tănuire și alte operațiuni referitoare la bunuri obținute dintr-o infracțiune, în conformitate cu articolul 505 din Codul penal), trebuie considerate „aceleași fapte”, în sensul articolului 54 citat anterior, când judecătorul constată că acestea sunt legate între ele printr-o unitate de rezoluție și reprezintă, în consecință, o singură faptă din punct de vedere juridic?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Expresia «nu poate face obiectul urmăririi penale [...] pentru aceleași fapte» de la articolul 54 din [CAAS] trebuie interpretată în sensul că, în cazul în care expresia «aceleași fapte» se aplică și faptelor diferite care sunt legate între ele printr-o unitate de rezoluție și care reprezintă, așadar, o singură faptă, înseamnă că orice persoană învinuită de infracțiunea de spălare a banilor în Belgia nu mai poate fi urmărită penal din momentul în care a fost condamnată în Țările de Jos pentru alte fapte comise în realizarea aceleiași rezoluții, indiferent de orice alte fapte care au fost comise în cursul aceleiași perioade, dar care nu au fost cunoscute sau urmărite în Belgia decât după data hotărârii judecătorești străine, atunci când aceasta nu mai poate fi supusă unor căi de atac, sau expresia trebuie interpretată în sensul că, într-un astfel de caz, instanța de fond poate pronunța o condamnare pentru aceste alte fapte, cu titlu accesoriu, luând în considerare pedepsele pronunțate deja, în afara cazului în care apreciază că aceste alte pedepse reprezintă o sancțiune corespunzătoare pentru toate infracțiunile și fără ca totalul pedepselor pronunțate să poată să depășească maximumul pedepsei celei mai grele?”

Cu privire la competența Curții

21 De la punctul 10 din prezenta hotărâre rezultă că, în speță, Curtea este competentă să se pronunțe cu privire la interpretarea CAAS în temeiul articolului 35 UE.

22 În această privință, trebuie precizat că articolul 54 din CAAS se aplică *ratione temporis* unei proceduri penale de natura celei din acțiunea principală. Într-adevăr, deși CAAS nu era încă în vigoare în Țările de Jos la momentul pronunțării primei condamnări a doamnei Kraaijenbrink în acest stat, totuși convenția era în vigoare în ambele state interesate la momentul analizării condițiilor de aplicare a principiului

ne bis in idem de către instanța sesizată în cea de a doua cauză, aceea care a dat naștere prezentei trimiteri preliminare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 2006, Van Esbroeck, C-436/04, Rec., p. I-2333, punctul 24).

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 23 În prealabil, trebuie precizat că împrejurarea, evocată în prima întrebare preliminară, că încadrarea juridică dată faptelor pentru care a fost pronunțată o condamnare în primul stat contractant este diferită de încadrarea dată faptelor pentru care a fost începută urmărirea penală în cel de al doilea stat este lipsită de relevanță, deoarece o încadrare juridică divergentă dată aceluiași fapt în două state contractante diferite nu ar putea împiedica aplicarea articolului 54 din CAAS (a se vedea Hotărârea Van Esbroeck, citată anterior, punctul 31).
- 24 De altfel, articolul 71 din CAAS, evocat de asemenea în prima întrebare, nu conține niciun element care urmărește să limiteze domeniul de aplicare al articolului 54 din CAAS (a se vedea Hotărârea Van Esbroeck, citată anterior, punctul 40). Rezultă din aceasta că trimiterea pe care articolul 71 o face la convențiile în vigoare ale Organizației Națiunilor Unite nu trebuie înțeleasă ca împiedicând aplicarea principiului *ne bis in idem* prevăzut la articolul 54 (a se vedea Hotărârea Van Esbroeck, citată anterior, punctul 41).
- 25 În aceste condiții, trebuie înțeles că, prin intermediul primei sale întrebări, instanța de trimitere urmărește, în esență, să afle dacă noțiunea „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din CAAS trebuie înțeleasă în sensul că se aplică a unor fapte diferite

constând, printre altele, pe de o parte, în deținerea într-un stat contractant a unor sume de bani provenite din traficul de substanțe narcotice și, pe de altă parte, în convertirea anumitor sume de bani cu aceeași proveniență la casele de schimb valutar situate într-un alt stat contractant, în cazul în care instanța națională sesizată cu cea de a doua cauză penală constată că respectivele fapte sunt legate între ele prin aceeași rezoluție infracțională.

²⁶ Pentru a răspunde acestei întrebări, trebuie amintit că, astfel cum s-a pronunțat Curtea deja, singurul criteriu relevant pentru aplicarea articolului 54 din CAAS este acela al identității actelor materiale, înțeles ca existența unui ansamblu de circumstanțe concrete indisolubil legate între ele (a se vedea Hotărârea Van Esbroeck, citată anterior, punctul 36, Hotărârea din 28 septembrie 2006, Gasparini și alții, C-467/04, Rec., p. I-9199, punctul 54, și Hotărârea Van Straaten, C-150/05, Rec., p. I-9327, punctul 48).

²⁷ Pentru a stabili dacă există un astfel de ansamblu de circumstanțe concrete, instanțele naționale competente trebuie să stabilească dacă actele materiale din cele două cauze reprezintă un ansamblu de fapte indisolubil legate în timp, în spațiu, precum și prin obiectul lor (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Van Esbroeck, punctul 38, Gasparini și alții, punctul 56, și Van Straaten, punctul 52).

²⁸ Rezultă că punctul de plecare al analizei noțiunii „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din CAAS îl reprezintă aprecierea globală a conduitelor ilicite concrete care au condus la cercetarea penală în fața instanțelor din cele două state contractante. Astfel, articolul 54 din CAAS devine aplicabil numai când instanța sesizată cu cea de a doua cauză penală constată că actele materiale formează un ansamblu indisolubil prin legăturile lor în timp, în spațiu și prin obiectul acestora.

- 29 În schimb, dacă actele materiale nu formează un astfel de ansamblu, simpla împrejurare că instanța sesizată în cea de a doua cauză constată că autorul prezumtiv al acestor fapte a acționat în realizarea aceleiași rezoluții infracționale nu va fi suficientă pentru a asigura existența unui ansamblu de circumstanțe concrete indisolubil legate între ele care intră în sfera noțiunii „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din CAAS.
- 30 Așa cum a subliniat în special Comisia Comunităților Europene, o legătură subiectivă între faptele care au făcut obiectul urmăririi penale în cele două state contractante diferite nu determină automat existența unei legături obiective între respectivele acte materiale, care, prin urmare, pot fi diferite din punct de vedere temporal și spațial, precum și prin natura lor.
- 31 Mai specific, în ceea ce privește o situație de natura celei din acțiunea principală, în care nu s-a stabilit cu exactitate că aceleași câștiguri financiare obținute din traficul de substanțe narcotice sunt, în tot sau în parte, la originea comportamentelor ilicite din cele două state contractante interesate, trebuie constatat că, în principiu, o astfel de situație nu poate intra în sfera noțiunii „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din CAAS decât dacă se stabilește o legătură obiectivă între sumele de bani din cele două cauze.
- 32 În această privință, instanțele naționale competente sunt cele care trebuie să aprecieze dacă gradul de identitate și conexitate între toate circumstanțele reale care au făcut obiectul respectivelor cauze penale împotriva aceleiași persoane în cele două state contractante implicate este de natură să permită constatarea că este vorba de „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din CAAS.
- 33 În plus, trebuie precizat, în prezenta cauză, că de la articolul 58 din CAAS rezultă că statele contractante au dreptul să aplice dispoziții de drept intern mai largi cu privire la efectul *ne bis in idem* al hotărârilor judecătorești pronunțate în străinătate.

- 34 Totuși, articolul 58 din CAAS nu conferă nicidecum unui stat contractant dreptul să se abțină de la judecarea unei infracțiuni referitoare la substanțe narcotice prin încălcarea obligațiilor sale care rezultă de la articolul 71 din CAAS coroborat cu articolul 36 din Convenția unică pentru simplul motiv că inculpatul a fost condamnat anterior într-un alt stat contractant pentru alte infracțiuni săvârșite în realizarea aceleiași rezoluții infracționale.
- 35 În schimb, respectivele dispoziții nu se opun ca, în dreptul intern, instanțele competente sesizate cu o a doua cauză să aibă în vedere, la individualizarea pedepsei, eventualele sancțiuni deja pronunțate în prima cauză.
- 36 Prin urmare, având în vedere toate aceste considerații, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 54 din CAAS trebuie interpretat în sensul că:
- criteriul relevant pentru aplicarea articolului menționat este acela al identității actelor materiale, înțeles ca existența unui ansamblu de fapte indisolubil legate între ele, independent de încadrarea juridică dată acestor fapte sau de interesul juridic protejat;
 - fapte diferite constând în principal, pe de o parte, în deținerea într-un stat contractant a unor sume de bani provenite din traficul de substanțe narcotice și, pe de altă parte, în convertirea sumelor de bani, obținute de asemenea dintr-un astfel de trafic, la casele de schimb valutar situate într-un alt stat contractant nu trebuie considerate „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din CAAS numai prin prisma faptului că instanța națională competentă constată că respectivele fapte sunt legate între ele prin aceeași rezoluție infracțională;

- instanța națională respectivă este cea care trebuie să aprecieze dacă gradul de identitate și conexitate dintre toate circumstanțele reale care trebuie comparate este de natură să permită constatarea că este vorba de „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din CAAS, având în vedere criteriul relevant menționat mai sus.

Cu privire la a doua întrebare

- ³⁷ A doua întrebare a fost adresată numai în ipoteza în care răspunsul la prima întrebare ar fi confirmat că rezoluția infracțională comună este o condiție suficientă în sine care, dacă ar fi îndeplinită, ar permite să se considere că și faptele diferite sunt „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din CAAS.

- ³⁸ Deoarece răspunsul Curții la prima întrebare nu a adus o astfel de confirmare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- ³⁹ Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen din 14 iunie 1985 între guvernele statelor Uniunii Economice Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune, semnată la 19 iunie 1990 la Schengen (Luxemburg), trebuie interpretat în sensul că:

- **criteriul relevant pentru aplicarea articolului menționat este cel al identității actelor materiale, înțeles ca existența unui ansamblu de fapte indisolubil legate între ele, independent de încadrarea juridică dată acestor fapte sau de interesul juridic protejat;**
- **fapte diferite constând în principal, pe de o parte, în deținerea într-un stat contractant a unor sume de bani provenite din traficul de substanțe narcotice și, pe de altă parte, în convertirea sumelor de bani obținute de asemenea dintr-un astfel de trafic la casele de schimb valutar situate într-un alt stat contractant nu trebuie considerate „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen numai prin prisma faptului că instanța națională competentă constată că respectivele fapte sunt legate între ele prin aceeași rezoluție infracțională;**
- **instanța națională respectivă este cea care trebuie să aprecieze dacă gradul de identitate și conexitate dintre toate circumstanțele reale care trebuie comparate este de natură să permită constatarea că este vorba de „aceleași fapte” în sensul articolului 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen, având în vedere criteriul relevant menționat mai sus.**

Semnături